

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 0 1 1 0 3 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

==== Izpitna pola 1 ====

Šolski esej (najmanj 700 besed)

Torek, 5. maj 2020 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljajni in razlagalni/interpretativni esej. Eseg naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite v **izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Priloga k izpitni poli 1 (M201-103-1-1)**Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi** (odlomek)

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Izbrano delo 5. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967. 151–154.

Hana iz *glavnega vhoda, čez nedeljsko krilo prevezan bel predpasnik*: Lužarica je že spet tukaj; kar sam se pogovori z njo, jaz je ne bom zmerom odganjala. *Odide*.

Delavka *slabo oblečena, postarna, pride ponižno*.

Kantor: Kaj je torej?

Delavka: Sprejmite ga spet.

Kantor: Če govorite o svojem možu, ste že opravili.

Delavka: Kakor se Bog prosi, – šest otrok je doma.

Kantor: Če so lačni, jih pošljite k meni po kruha. Z vašim možem ne maram imeti ničesar več. Ne rabim nikogar, da bi mi ljudi šuntal. Kdor je v moji službi, je moj delavec, moj hlapec!

Delavka: Usmilite se!

Kantor: Ali vas je on poslal?

Delavka: Ni me poslal.

Kantor: Ne, ljuba žena: če bi prišel on sam in bi pokleknil predme in bi me prosil s sklenjenimi rokami – morda. Smilite se mi ... ampak ... *Gre k oknu, pogleda dol, se okrene k delavki. Že opravili! Gre proti desni*.

Župnik *odpre duri iz obednice, zelo rdeč, smehljajoč se, kozarec v roki*: Gospod Kantor, pogrešamo vas, o vas govorimo.

Kantor: Takoj pridem ... *Vzame klobuk, ki leži na zofi; delavki*. No, le pojdite.

Delavka *ki je stala mirno ob steni poleg vrat*: Usmilite se ... Gospod župnik –

Župnik: Kaj niste vi Lužarica? ...

Kantor: Gospod župnik nima s to stvarjo nič opraviti ... Prišla je prosit, da bi sprejel njenega moža. Jaz tega ne storim.

Župnik: To seveda ni mogoče ... Ljuba žena, vaš mož je na slabih potih. Pohujšljive knjige je bral, to je, ljuba žena. Brezverec je.

Delavka: Otroke je moliti učil.

Župnik: To je bilo lepo in prav. Ampak, ali veste, kaj se pravi, upirati se svojemu gospodarju, ljudi šuntati? To se pravi grešiti zoper božje postave.

Delavka: Usmilite se –

Župnik: Ali ni z grdimi besedami govoril o svojem gospodarju? Ali ni mislil napraviti nekako brezbožno društvo, kar se mu je, hvala Bogu, ponesrečilo? Ali ne seje med ljudi nezadovoljnost in zdražbo? Ljuba žena, take ljudi je treba iztrebiti kakor ljuljko. –

Delavka: Samo eno besedo recite, gospod župnik – na našo revščino poglejte in recite samo eno besedo ...

Župnik: Ljuba žena, to ni v mojih rokah, vaš mož naj bi bil gledal ... Če vam morem kaj ustreči, ljuba žena, – izpijte kozarec vina. To je vse. *Ji ponudi kozarec in gre proti nji*.

Delavka: Bog vam odpusti. *Odide*.

Župnik: Smili se mi ... ampak to so principi ... *Stopi h Kantorju*. To sem rekel, da je treba tega brezbožnega duha med delavci in kajžarji ... *s krepkim poudarkom, počasi z vso stro-gost-jo ... dene Kantorju roko na ramo z vso stro-gost-jo ...*

Kantor: Da! *Stopi k oknu*.

OBRNITE LIST.

Župnik *stopi malo za njim, s kozarcem v roki, pije*: Tisti izgubljeni študent, Maks Krnec, je zatrosil to satanovo seme –

Kantor *se hitro okrene*: Kaj je naredil?

Župnik: On je tisti, ki šunta ljudi; združil se je z Lužarjem ... in je imel tudi svojo roko pri tistem bralnem društvu ... Naglas je rekel, vpričo vseh ljudi: »Moško besedo vam dam, da Kantor ne bo voljen!«

Kantor: To je rekel?

Župnik: Vpričo vseh ljudi.

Kantor: In kaj še drugega?

Župnik: Nisem ga slišal, ampak nevaren človek je.

Kantor: Nevaren človek! Ali verjemite mi, da se ga rešim. – Zabavajte se, gospod župnik, pogledam samo dol v gostilnico in se vrnem takoj.

Župnik: Kakor sem rekel: to so principi ... *Odide v obednico.*

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

MOČ IN NEMOČ CANKARJEVIH INTELEKTUALCEV

Cankarjevi intelektualci so nosilci družbene kritičnosti in dramatik z njihovo usodo razgalja pereče probleme svojega časa. O kateri izmed teh oseb ste največ razmišljali in s katerim družbenim problemom bi jo povezali? Osebo predstavite in pojasnite njeno poslanstvo. S katerim intelektualcem iz drugih treh dram bi jo lahko primerjali? Primerjajte, kako se spopadata z družbo oziroma s svojimi nasprotniki, in pojasnite, zakaj v svojem boju ne moreta biti zmagovalca. Komentirajte, ali imajo intelektualci v današnji družbi večjo moč kot v Cankarjevih dramah.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi (odlomek)

Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi. Izbrano delo 5. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1967. 151–154.

V Kantorjevo hišo, v kateri se na predvečer Nininega odhoda v samostan zbira trška gospoda, pride nepovabljen gostja Lužarica. Pojasnite vzrok njenega prihoda in predstavite, kako se na njen приход odzovejo dramske osebe v odlomku. Katere značajske lastnosti pokažeta v odlomku Kantor in župnik? Ponazorite jih z jezikovno-slogovnimi sredstvi. Predstavite, kako Lužarica doživlja Kantorjevo in župnikovo vedenje. Kaj menite o osehah, kot sta Lužarica in Kantor ali župnik?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

Prazna stran

A series of 24 horizontal lines spanning the width of the page, intended for writing.

Lined writing area consisting of 24 horizontal lines.

A series of horizontal lines for writing, spanning most of the width of the page.

Lined writing area consisting of 24 horizontal lines.